

Horvát képviselők tiltakozása a Házban Szmracsányi vádjai ellen.

(Budapesti tudósítók telefonjelentése.)

A képviselőház szombati ülését délután fél 4 órakor nyitotta meg Szász Károly alelnök. Jelentette, hogy a horvát képviselők nevében Hreljanovics Guidó napirend előtti felszólalásra kért és kapott engedélyt.

Hreljanovics kijelenti, hogy Szmracsányi György vádjai következtében gyors és erélyes bírói vizsgálatot követelnek a horvát képviselők. Kérni fogják a mentelmi jogok fölfüggesztését és egy parlamenti vizsgálóbizottság kiküldését. A Szmracsányi által bemutatott listákra az a megjegyzése, hogy meg kell állapítani, ki írta a listát és honnan való, mert amíg ez a kérdés nincs tisztázva, addig közönséges misztifikációról van szó.

Ezután megkezdődött a napirend tárgyalása. Szmracsányi György az első felszólaló. Fölolvassa interpellációjának szövegét és kijelenti, kétségtelen adatokkal igazolhatja, hogy a horvát képviselők között olyanok ülnek, akiket hazaárulás nyomtatékos gyanúja terhel. Nem akarta az egész horvát-szerb koalíciót megtámadni, csak azokat, akiknek neveit fölolvasta. Elmondja ezután, hogy Surmin Györgynél sifferes levelezőlapokat és a szerb állam siffer-kulcsát is megtalálták. A bán el akarta tusolni ezt az ügyet és ezáltal bünt követett el a király és a haza ellen. A bán esetleges jelentése nem lehet bizonyíték, mivel a bán maga is bűnrészességgel van vádolva. Ebben a kérdésben csakis a bíróság dönthet, de kijelenti, hogy maga csak a katonai bíróság döntésében bíz.

Szmracsányinak ez a kijelentése a jobb oldalon nagy megdöbbenést keltett. A képviselők tömegesen kiáltozták Szmracsányi felé:

— Hogyan, már a független magyar bíróságban sem bíz?

Szmracsányi folytatja beszédét s kijelenti, hogy az ilyen hazaáruló urakat belső hadműveleti területen minden csendő a legelső fára fölhúzná. Követeli, hogy akik ellen súlyos gyanúok merültek föl, ne ülhessenek továbbra is az országgyűlésben és hogy a bán, aki szintén bűnrész, zárják ki a kormányzásból.

Gróf Tisza István miniszterelnök válaszában kijelenti, hogy rövid idő alatt teljes világosság fog derülni az ügyre. Nemsokára áttekinthető lesz az egész anyag és akkor lehet intézkedni. A jelenlegi anyag azonban bűnvádi eljárásra nem alkalmas. A maga részéről egyébként hajlandó parlamenti bizottság kiküldésére. A Szmracsányi adatai nem alkalmasak a vádemelésre. Surmin György-féle vádat ő nem egyet halott, még pedig olyan körökből, amelyek a magyar álláspontnak határozott ellenségei. Rosszul

teszi, aki ilyen denunciáló adatokat két kézzel fölkarol. A Surmin-féle ügyben a bán jelentése alapján legközelebb elmondja a tényállást, addig azonban várjanak türelemmel, várják meg a vizsgálat befejezését.

Báró Rajasich József a Narodna Obrana-t csak a vöröskönyvből ismeri. Ő horvát delegátus, Magyarországon született, görögkeleti szerb, horvát illetőségű, osztrák báró, magyar állampolgár. (Derűtség). Kéri Szmracsányit, aktáit tegye le a Ház asztalára, nehogy elégjenek, mert akkor neki (Rajasichnak) semmi bizonyítéka nem marad és örökké rajta marad a hazaárulás vádjai. Már nyomon van, hogy az információ róla honnan eredet.

Rajasich felszólalása után elnök szünetet rennel el. Szünet után Polónyi Dezső szólalt föl. Követelte, hogy a horvát bán mentsék föl állásától. Utána Bródy Ernő népszaporodási kérdésekkel foglalkozott. A Ház ülése esti háromnegyed 9 órakor véget ért. Legközelebbi ülés csütörtökön lesz.

A tanyaiak térhódítása.

— Uj törzsvendégek a szegedi cukrászdákban. —

(Saját tudósítónktól.) A pénz vándorlata kelt. Ismeretlen zugokból, egyenes és átlutakon három esztendeje tart már ez a nagy vándorlás a bankok hatalmas safe depositjeiből a pincék és padlások, a mestergerendák, sublodok rejtelmes mélységei, képekerek titkos nyílásai, a kis parasztházak sokféle rejtékhelyei felé. A véget érni nem akaró szélvész a középosztálybeliek zsebébe is betolakszik, a pénzt kisodorja onnan és viszi, söpri egész a fent elmondott sok hozzáférhetetlen hely felé. A kisgazda paraszt, aki valamikor novella- és regénytéma volt, az ezekkel rendelkező kofa, akinek vagyoni viszonyai valóságos szenzációra szolgáltatnak anyagot, ma már épen olyan közönséges és mindennapi dolog, mint a nyomorgó tisztviselő.

Már nem egyszer szoltunk arról, hogy a tanyai lasszonyok és a városbeli kofák a

háborus konjunkturák kedvezései folytán meggazdagodva mily mohó vággyal vetik magukat arra a sok öröme és csillogásra, melyért a háboru előtt az urakat kárhoztatta és amelyről az urak már régen kénytelenek voltak lemondani a kofák és termelők javára. Tudjuk jól, hogy a rövidáru kereskedések — különösen hetivásáros napokon — tanyai menyecskékkal telnek meg, akik mindent összevásárolnak, ami rikitó és ami drága. Sőt nem is az a fontos, hogy sok színben pompázzon, hanem az, hogy drága legyen, legalább kétszer annyiba kerüljön, mint az, amit a szomszédasszony vásárolt. Ha meg is tetszik nekik valami, képesek nem megvásárolni, csupán azért, mert nem elég drága. A pénz szarvakat növeli és a jólét és gazdagság minden gögylét, kevélységet belevegyítik ebbe a rövidke mondatba:

— Megfizetem, akármibe is kerül.

Három órás hajnalok.

A hajnali utcán hazafelé.

Most ébrednek égve, lázban
biborra gyuló ágyak ölén
sok néma házban!...

A hajnali utcán hazafelé.

Ölelni vágyó szép karok remegnek
s derengve int a hajnal csókot
a mélytűző szemeknek!...

A hajnali utcán hazafelé.

Itt csend az álom. S néma, néma!
csak a torony harangja szól
sikongva néha!...

A hajnali utcán hazafelé.

En istenem, rég' mily rég' volt:
alig-alig emlékezem,
hogy déli volt a déli égbolt!...

A hajnali utcán hazafelé.

A szám remeg s imába kap
s borzongva szállnak szerteszét
fáradt, fakó, fülledt szavak:

— Vezess Uram. A jóra, a jóra;
szememre hintsél hálgyogot:
ne lássa meg, hogy hány az óra!

— Ne tudjam, mily nagy förtelem
csap össze a fejem fölött,
s hogy életem csak tört elem.

Hívó szavad epedve várom:
a hajnali utcán hazafelé
az utat mindig sirva járom!

S az óra üt. Hajnalra. Három!

SIPOS IVÁN.

Az utódok kérdése.

Érdekes szempontból fogja fel ezt a kérdést Paul v. Wiese. Nem értünk ugyan mindenben egyet vele, de azért oly eredeti a kérdés beállítása, hogy szívesen ismertettük meg olvasóinkkal:

Egy nagy rajnavidéki ujságnak a tárcarovatában allaposan és szigoruan tárgyalja az aggregény-kérdést egy tanfériu. Mióta tanfériak feküdtek neki a kevésbbé kedvelt esztétikusok helyett a tárcarovatoknak, azóta az ujságok vonal alatti része nagyon tanulságossá vált. Ez a tanfériu fölveti a következő kérdést: „Vizsgáljuk meg egyszer közelebbről, megvan-e

a létjogosultsága az aggregények, vagyis a szándékos házasságkerülők osztályának.” Az eredmény egyáltalán negativ, mégis akadt egy vakmerő, aki ugyanazon a helyen szembehelyezkedett vele és ép úgy járt, mint nemrégiben egy lelkes politikusunk, aki a „telt bölesőkért” lelkesedett és meg kellett érnie, hogy ép egy nyugati fronton küzdő harcos szállott vele egyben-másban vitába.

Személyes szempontból nézve a dolgot, azt kell mondanunk, hogy a gyermekakarás problémájánál minden indok érthető és jogosult, a mennyiben megfelel az egyes emberek sajátosságainak és különleges életviszonyainak. Ezekben az erkölesbíráskodó értekezésekben a szülőknek a gyermekek számának a korlátozására irányuló törekvését mind önzésre, a terheesség, és szüléstől való félelemre, az utódok fölnevelésével járó terhekre vezetük vissza, vagy az arra való törekvésre, hogy az egyke életét gazdaságilag és társadalmilag megkönyítsék. Arról azonban megfeledeznek, hogy — amennyiben a nemzésnél átgondolt megfontolások egyáltalán tekintetbe jönnek, ami sokkal ritkább eset, mint általában gondolják, — a világnézet és az élet értékének a mérlegelése legalább is ugyanakkora szerepet játszik, mint az előbb említett okok. Vannak egészséges, egyszerű természetek, — főleg a nők között — akik a lét boldogságát a termékenységben látják, akik azokat a bizonyos telt bölesöket az ég áldásának veszik, akikre nézve a gyermekszoba eleveensége és lármája, a